

De businesscase bepalen voor technologie in het sociaal domein

De gemeente Den Haag verricht met twee doelen onderzoek naar de inzet van technologische innovaties. Het eerste is bijdragen aan (langer) zelfstandig thuis wonen van inwoners die daarvoor ondersteuning nodig hebben. Het tweede is het sociaal domein slimmer organiseren, en dus de uitgaven in de Wmo en de jeugdzorg terugdringen.

TEKST: FRANK VAN WIJCK BEELD: DAMIËT GROEN

Het is geen sinecure, erkent opgavemanager zorg en (tech-)innovatie bij de gemeente Den Haag Damiët Groen, om tot een inzet van zorgtechnologie te komen die kan helpen om het sociaal domein betaalbaar, bereikbaar en bemensbaar te houden, want het is een opgave waar aardig wat complexe facetten aan zitten. “Dat begint al met het feit dat de kwetsbare mensen om wie het gaat niet perse de technologische mogelijkheden volgen en dus ook niet weten wat passend voor ze is”, zegt ze.

Dit uitgangspunt leidde tot een aanpak langs diverse lijnen, van inwoners tot de techbedrijven. Om te zorgen dat inwoners van Den Haag weten van de mogelijkheden van technologie en deze kunnen benutten binnen hun persoonlijke situatie. In een bewustwordingscampagne worden gesprekken in de stad georganiseerd samen met ervaringsdeskundigen. Daarnaast is de matching tool Technologie voor Thuis Verkenner ontwikkeld om de behoeften van mensen te koppelen aan de meest relevante technologische oplossingen voor hun situatie. En de Haagse eHealth uitleenservice ‘Digiredzaam Den Haag’ wordt gezamenlijk opgezet door dertien organisaties. “Niet alleen om mensen de gelegenheid te geven om kennis te maken met producten die voor hen van waarde kunnen zijn”, zegt Groen. “Ook om professionals te laten ervaren wat hiervan de meerwaarde kan zijn. En om de opgedane ervaring meteen een plaats te kunnen geven in de opleidingen voor professionals in de zorg en het sociaal domein. Om tot een lerend netwerk te komen dus.”

Een ander onderdeel hiervan zijn de Living Labs Sociaal Domein en Technologie die zijn opgezet. Het kenniscentrum Health Innovation van de Haagse Hogeschool werkt hierin samen met de gemeente Den Haag om de ruimte tussen de ontwikkeling van nieuwe technologie en de

inzet ervan in de praktijk te overbruggen. Hierin worden nu de volgende mogelijkheden uitgediept: e-huishouden (om de toepasbaarheid van robotstofzuigers uit te zoeken), beeldbellen, valpreventie, blended care, digitale mantelzorgondersteuning, opvoedondersteuning met robotica en op afstand begeleiding van zorgtaken. Het doel is precies wat Groen hierboven al aangaf: bepalen wat voor wie werkt, hoe in te passen en in hoeverre de gebruikte technologie kan bijdragen om het sociaal domein betaalbaar, bereikbaar en bemensbaar te houden.

Discussie over betaalbaarheid

Hoewel aan het traject van bijvoorbeeld Digiredzaam Den Haag een driejarige subsidie is gekoppeld om met elkaar te leren hoe de technologie in de praktijk kan worden ingezet, wordt de betaalbaarheid toch direct al een discussiepunt, merkt Groen in de praktijk. En ze begrijpt dit ook heel goed. “Een zorgprofessional vraagt zich meteen af hoe het na de leenperiode voor de cliënt verder gaat”, zegt ze. “Als ik daar geen antwoord op kan geven, klinkt het: ‘Ik ga die klantreis niet aan als ik niet weet of de financiering van het gebruik van die technologie ook na de uitleen nog gegarandeerd is’. Juist daarom zijn die living labs zo belangrijk, omdat we daarin kunnen onderzoeken welke van de daarin onderzochte technologieën werkt en voor wie precies. Schaal is daarbij belangrijk, om voldoende data te krijgen. Voor de inzet van de robotstofzuigers in het kader van e-huishouden bijvoorbeeld werken we samen met aanbieders Tzorg en Axxicom en de gemeente Amsterdam, zodat we deze robotstofzuigers nu in honderd huishoudens kunnen inzetten. We moeten antwoorden vinden op de vragen of bewoners het gebruik op prijs stellen, wat het oplevert voor professionals, bij hoeveel cliënten het past en wat het kost.”

Als die vragen beantwoord zijn, ligt er een basis voor beleidskeuzes.

Opties voor structurele financiering

Bij die beleidskeuzes hoort ook de vraag hoe de financiering van de inzet van zorgtechnologie structureel moet worden vormgegeven. Eén optie is de gebruiker er zelf voor te laten betalen. “Hiernaar is onderzoek gedaan, waarbij ouderen in honderd huishoudens een technologische toepassing een jaar konden gebruiken”, vertelt Groen. “Degenen uit de doelgroep senioren die nog redelijk fit waren en dus geen urgentie voelden voor technologische ondersteuning, gaven aan geen interesse te hebben om de geteste toepassing vervolgens zelf aan

te schaffen. De mensen echter die al meer kwetsbaar waren, vonden de toepassing wel duur, maar schaften die wel aan als ze daartoe de noodzaak voelden.”

De tweede optie is financiering vanuit de Wmo. Groen: “Vanuit het veld horen we nu nog alle geluiden tussen ‘niet doen’ en ‘een breed pakket aanbieden’. Dit onderstreept het belang om tot een goede businesscase te komen. Als het om zaken als rolstoelen, woningaanpassingen of vervoersvoorzieningen gaat, kunnen we daar als gemeente flexibel mee omgaan in ons budget. Daarnaast kunnen we in gesprek met zorgaanbieders hen uitdagen om in te zetten op de lijn: wat kan iemand zelf, welke hulp kan het netwerk bieden en waarvoor is dan >>

nog professionele ondersteuning nodig. Dan kan budget overblijven dat binnen de huidige kaders voor technologie kan worden ingezet. Dit vraagt nog wel een slag met de zorgaanbieders. Die doen ook veel op het gebied van innovatie met technologie, via pilots, maar stellen zoals ik al aangaf ook vragen over de structurele financierbaarheid. En de Wmo bijvoorbeeld worden pilots gedaan met deelgebruik.”

De derde optie is vergoeding door de zorgverzekeraars. “Die hebben een kennisbank”, vertelt Groen. “De afspraak hierbinnen is: doet een aanbieder van zorgtechnologie een pitch bij één zorgverzekeraar en die partijen komen tot afspraken, dan nemen de andere zorgverzekeraars dit over en hoeft het proces daar dus niet opnieuw te worden doorlopen. Heel effectief. Iets soortgelijks wil ik daarom ook voorstellen aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten. We pilotten als gemeenten wat af. En als ook wij in het verlengde daarvan zo’n kennisbank gebruiken, kunnen we daarin heel veel leren van elkaar. Dat scheelt dubbel werk.” Een stap naar die kennisdeling rondom innovatie (met technologie) tussen gemeenten is ook de deelname van Den Haag aan de City Deal slim maatwerk.

Overleg in regietafels

Maar daarmee is het verhaal over de financiering niet afgerond. Inzet van zorgtechnologie kan op één plaats een investering vergen maar elders juist weer een besparing opleveren. Neem als voorbeeld de heupairbag. Als die in de thuissituatie van ouderen valpartijen met heupbreuk schelen, hoeft het ziekenhuis minder mensen met gebroken heupen te behandelen en hoeft het revalidatiecentrum dus minder van deze mensen na de ingreep te revalideren. “Voor de discussie hierover hebben we het netwerk Gezond en Gelukkig Den Haag”, zegt Groen. “Hier zitten alle partijen van welzijn tot ziekenhuiszorg plus de gemeente, de zorgverzekeraars en de Nederlandse Zorgautoriteit aan tafel.”

Op dit moment loopt een pilotonderzoek om de kosten en baten van valpreventie met de heupairbag in kaart te brengen. De gemeente Den Haag werkt daarin samen met ouderenzorg aanbieder Eykenburg en met tanteLouise, die hier ook een pilot mee doet. “Door deze samenwerking komen we aan voldoende cliëntaantallen als basis om tot een brede businesscase te kunnen komen”, zegt Groen. “Die zullen we dan voorleggen aan de regietafel van het Gezond en Gelukkig Den Haag netwerk, zodat er onder andere met de zorgverzekeraars en de Nederlandse Zorgautoriteit kan worden gesproken over een heldere financieringsstroom, die rekening houdt met de kosten en de opbrengsten van de inzet van deze preven-

“Living labs zijn belangrijk, omdat we daarin kunnen onderzoeken welke van de daarin onderzochte technologieën werkt en voor wie precies.”

tieve maatregel.” Deze afstemming over valpreventie, innovatie en (integrale) financiering vindt ook op landelijk niveau plaats, via de Zorgzandbak.

De rol van de technologiebedrijven

Dan zijn er natuurlijk nog de bedrijven die zorgtechnologie ontwikkelen. Ook die kunnen een bijdrage leveren. Bijvoorbeeld door hun technologie gratis ter beschikking te stellen in ruil voor reviews. “Die reviews zijn waardevol voor ze omdat ze met de data die het oplevert hun producten verder kunnen aanpassen aan de klantvraag”, zegt Groen. “Probleem is nog wel dat ze enorm aanlopen tegen versnippering in het Wmo-domein. Dit kan ertoe leiden dat initiatieven niet van de grond komen en dat deze bedrijven dus het Wmo-domein links laten liggen. Dat is natuurlijk niet de bedoeling en in Den Haag willen we dit oplossen door vraag en aanbod zo optimaal mogelijk op elkaar af te stemmen en daarbij ook heldere businesscases te ontwikkelen. Bovendien organiseren we voor de bedrijven sessies waarin we uitleg bieden over wat het sociaal domein is en welke vraagstukken daar leven. Dit voorkomt dat ze vastlopen in die versnippering en halverwege afhaken voordat ze een potentieel interessante technologische toepassing volledig tot ontwikkeling hebben gebracht.”

<<